

Posudek oponenta
na
diplomovou práci
zpracovanou Štěpánem Markem
na téma

Právní úprava kontroly Nejvyššího kontrolního úřadu

Diplomant si jako téma diplomové práce zvolil problematiku kontroly prováděné NKÚ. Jde o zajímavé téma související s problematikou rozpočtového práva, zejména s kontrolou plnění státního rozpočtu.

Z formálního hlediska se diplomová práce skládá z prohlášení, obsahu, úvodu, pěti částí, závěru, seznamu použité literatury a příloh.

Po stručném úvodu, ve kterém diplomant uvádí cíl své diplomové práce (přiblížit činnost a fungování NKÚ a srovnat jeho činnost s obdobnými institucemi států EU), následují části věnované kontrole obecně s důrazem na její teoretická východiska a dále historii kontroly a též vlastní kontrole NKÚ. Těžištěm diplomové práce je zejména část třetí diplomové práce popisující současnou právní úpravu kontroly NKÚ. V dalším kapitolách diplomové práce se diplomant zabývá vztahem NKÚ k mezinárodním institucím a srovnáním tohoto úřadu s obdobnými kontrolními institucemi ve vybraných státech EU. Určité shrnutí poznatků diplomanta je uvedeno v závěru diplomové práce. V této souvislosti lze uvést, že je diplomová práce z hlediska systematického vhodně členěna.

V první a druhé kapitole se diplomant zabývá druhy kontroly a historií kontroly v naší zemi. Text odkazuje na použitou literaturu a těmto částem diplomové práce nelze nic vytknout.

Ve třetí části diplomové práce diplomant kritizuje, že Ústava ani zákon o NKÚ nespécifikují, v čem spočívá nezávislost NKÚ a vůči komu směřuje. Bylo by žádoucí, aby diplomant v rámci ústní obhajoby blíže vysvětlil, v čem spatřuje nesprávnost právní úpravy a navrhl podle svého uvážení její změnu. Diplomant dále kritizuje znění Ústavy ohledně odvolání prezidenta a viceprezidenta NKÚ, aniž uvádí, jakou právní úpravu by si představoval. Jelikož diplomant odkazuje na jmenování a odvolání členů vlády prezidentem republiky na návrh předsedy vlády, lze se domnívat, že preferuje podobný postup i u vrcholných představitelů NKÚ. Nelze souhlasit s tím, aby měl předseda vlády oprávnění navrhnout odvolání ústavních činitelů NKÚ, neboť nezávislost NKÚ se projevuje právě tím, že tento úřad nemá žádnou vazbu na exekutivu. Dále se neztotožňuji s názorem, že je potřebné, aby Ústava obsahovala ustanovení o postavení členů NKÚ. Postavení členů NKÚ z hlediska jejich povinností vymezených v zákoně a z hlediska postavení NKÚ jako instituce, lze do určité míry přirovnat ke členství v bankovní radě ČNB, přičemž členové bankovní rady ČNB mají nepochybně významnější postavení již proto, že jsou jmenováni prezidentem republiky. Přesto se Ústava ve svém čl. 98 o členech bankovní rady ČNB nezmiňuje. Zároveň poukazuji na kritiku diplomanta uvedenou na str. 34 diplomové práce, která se týká délky funkčního období členů NKÚ. Diplomant tak na jedné straně navrhuje příznivější, dokonce ústavně právní úpravu, pro členy NKÚ a na druhou stranu poukazuje na jejich nepřiměřené postavení z hlediska délky funkčního období, které se zcela vymyká obecným zvyklostem. Z tohoto úhlu pohledu je třeba konstatovat, že si diplomant ve svých názorech protiče. Nicméně v této oblasti bude mít diplomant prostor odůvodnit své názory v rámci ústní obhajoby diplomové práce.

Kladně hodnotím, že se diplomant blíže zabýval působností NKÚ a upozornil na vadné postupy tohoto úřadu při kontrole daňových poplatníků. Tuto problematiku dokumentoval několika soudními rozhodnutími. Na str. 28 diplomant poukazuje na vhodnost změny právní

úpravy v tom směru, aby se prezident NKÚ mohl účastnit jednání vlády. Diplomant ale opomněl zdůraznit, že účast prezidenta NKÚ na jednání vlády je důvodná v případě, kdy by vláda projednávala závěry NKÚ, na základě kterých exekutiva přijímá určitá opatření. Nutno podotknout, že návrh diplomanta není ničím novým, neboť v praxi již po několik funkčních období různých vlád dochází k tomu, že je prezident NKÚ zván na jednání vlády, kde jsou projednávány kontrolní závěry a je mu umožněno neformálně vyjádřit svůj názor k navrhovaným opatřením k nápravě kontrolou zjištěného nežádoucího stavu. Souhlasím s diplomantem, že by bylo vhodnější, aby realizace těchto neformálních vztahů našla odraz v právní úpravě.

Diplomant upozorňuje na nejednoznačnost právní úpravy ohledně výkonu funkce prezidenta a viceprezidenta, pokud tito nevykonávají po přechodnou dobu svou funkci. Oceňuji, že diplomant uvedl k této otázce vlastní názory, se kterými lze souhlasit.

Na str. 30 diplomové práce se diplomant zmiňuje o potřebě lépe specifikovat, jaké morální kvality by měli mít vrcholní představitelé NKÚ a kritizuje vágnost příslušného zákonného ustanovení. V rámci ústní obhajoby by měl diplomant rozvést své myšlenky a uvést, jaké znění by navrhoval.

Diplomant by měl rovněž v rámci ústní obhajoby uvést návrhy de lege ferenda ve věci složení kárné komory NKÚ, o které se zmiňuje na str. 37 diplomové práce.

I přes výše uvedené výtky hodnotím diplomovou práci jako slušně zpracovanou. Diplomová práce splňuje formální i věcné předpoklady kladené na tento typ prací a doporučuji ji k ústní obhajobě.

V Praze dne 09.03.2008

Prof. JUDr. Milan Bakeš, DrSc.
oponent diplomové práce